

Utveckla Vux Lärcentrum

Projektägare Hanna Sällström Jonasson
Framtagen av Projektägare
Ärendenummer GVN 2024/317
Datum 2024-09-23
Version 1.0

Utveckla Vux Lärcentrum

Innehåll

Dokumentrevision.....	1
1. Inledning	2
1.1 Bakgrund	2
1.2 Syfte.....	3
1.3 Effektmål	4
1.4 Projekt mål	4
1.5 Projekttid	4
2. Styrning och ledning.....	4
2.1 Projektägare.....	4
2.2 Projektledare.....	4
2.3 Projektstyrgrupp.....	4
2.4 Intressenter	5
2.5 Beslutspunkter	5
3. Beskrivning och avgränsning	5
3.1 Projektbeskrivning	5
3.2 Kopplingar till andra projekt och avgränsningar.....	7
4. Ekonomi	7
4.1 Projektbudget.....	7
4.2 Kodsträng	7
5. Rapportering och resultatöverlämning	7
5.1 Återrapportering	7
5.2 Överlämning av resultat	7
6. Underskrift.....	7

Dokumentrevision

Åååå-mm-dd Används vid revidering av direktivet

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Lärcentrums betydelse och roll

Lärcentrum kan ha en avgörande betydelse för att främja livslångt lärande. Men också för att säkerställa tillgång till utbildning av hög kvalitet för alla. Lärcentrum fungerar som infrastruktur för kunskap och kompetensutveckling och spelar en viktig roll i att främja regional hållbar utveckling.

En av de viktigaste funktionerna är flexibilitet. Lärcentrum kan anpassas efter lokala utbildningsbehov och andra intressen som exempelvis vid företagsetableringar. Detta gör det möjligt för gotlänningar att utveckla kompetenser som är efterfrågade på arbetsmarknaden. Något som bidrar till att stärka regionens konkurrenskraft och hållbarhet.

Förutom att erbjuda utbildning och kompetensutveckling för alla spelar lärcentrum också en viktig roll på lokal nivå som sociala och kulturella nav. De kan fungera som mångsidiga mötesplatser. Flexibla nog för att hantera föränderliga behov och efterfrågan hos olika målgrupper. Där människor utbyter idéer, erfarenheter och kunskaper.

Finansiering av lärcentrum

Det finns inte någon nationell riktlinje för finansiering av lärcentrum trots tidigare utredningar och förslag på statlig finansiering så ligger idag det största ekonomiska ansvaret på kommunerna. Det finns ett statsbidrag som kan sökas årligen via Skolverket. En engångssumma som det är långt ifrån självklart att man får då konkurrensen är stor.

Kompetensförsörjning och utbildning

Gotland har och står inför stora framtida kompetensförsörjningsutmaningar, både inom offentlig och privat sektor. Den största utmaningen till antalet är inom offentlig sektor, ett exempel är att Gotland inom en relativt snar framtid kommer att behöva mer än 800 nya lärare (Skolverkets Lärarprognos 2021). Svenskt näringsliv lyfter att bristen på kompetens är hindrande för samhällets långsiktiga utveckling och var tredje gotländsk företagare anger att det främsta tillväxthindret är bristen på lämplig arbetskraft vilket i förlängningen riskerar att påverka skatteunderlaget med färre skattebetalare.

Idag pågår ett par satellitortssamarbeten kring utbildningar mot yrkeshögskola (Vindkraftstekniker och Installationsingenjör sol-el) och nu även kring Socionomutbildningen mot Högskolan i Gävle. Dock möter de lokala eftergymnasiala utbildningsmöjligheter inte till fullo upp behoven.

Det har de senaste åren blivit tydligt att Gotland inte helt kan förlita sig på att Uppsala universitet och Campus Gotland kan tillgodose öns behov av utbildningar som är viktiga för Gotlands kompetensförsörjning. Ett väl utbyggt lärcentrum ger Region Gotland en möjlighet att skapa en stabilitet vad det gäller utbildningsutbudet för att inte helt vara beroende av vilka beslut som fattas på Uppsala universitet. Det finns även stora möjligheter att samverka kring vissa distansutbildningar som Uppsala universitet ger på samma sätt som lärcentrum idag samverkar med andra lärosäten.

Att göra skillnad för medborgare på Gotland

Inom flera yrkesområden ställs allt högre krav på formell utbildning. Många gånger är det en grundförutsättning för individens möjligheter till att bli aktuell för en anställning och för vidare karriärutveckling. En föränderlig arbetsmarknad medför också krav på omställning och utbildning/fortbildning ”mitt i livet”.

Det är väl känt att utbildning och livslångt lärande – såväl formell som informell – lägger grunden till förbättrade livschanser. Det ger ökade möjligheter att påverka sina val både vad gäller yrkes- och privatliv, därmed också ökad likvärdighet vad gäller ekonomiska förutsättningar, mående och hälsa

(se t ex se t ex Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering. Impact of education and skills on life chances. Publication Office, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/34326>).

Studier kring rekrytering till högre utbildning visar att den typiske studenten är en svenskfödd kvinna strax över 30 år med svenskfödda föräldrar, varav minst en med akademisk utbildning. Män, personer födda utomlands eller med föräldrar födda utomlands samt de med föräldrar utan akademisk bakgrund söker sig mer sällan till högre utbildning. Svaret på frågan "Vem studerar" har idag sålunda inte ett tillfredsställande svar. Det är något man både nationellt och här på Gotland behöver jobba för att förändra, både ur ett jämlikhets- jämställdhets- och kompetensförsörjningsperspektiv.

Studier på distans – en lösning

Det kan tyckas att de digitala utbildningsmöjligheter som finns är lösningen på problemet. Så verkar dock inte vara fallet eftersom utbildningsnivån alltså är lägre på orter med längre avstånd till lärosäten. Vikten av att fysiskt ses och ingå en studiegrupp för kollaborativt lärande och socialt utbyte är fortfarande av stor betydelse för lärandet. Distansutbildning kräver hög grad av studiedisciplin och självständighet vilket medför att det inte är en tillgänglig form för alla. Framför allt då det är längesedan du studerat eller då högre studier är helt nytt för dig (se t ex UKÄ 2017, *Distansstudier i svensk högskola* och Fejes. A. med flera, 2020, *Om vuxenutbildning och vuxnas studier*).

Sammanfattning

Kompetensförsörjningsutmaningen på Gotland är stor och tillgången på eftergymnasial utbildning är begränsad. Genom att inom Vuxenutbildningens lärcentrum (Vux lärcentrum) etablera nya samarbeten för eftergymnasial utbildning kan förändra detta.

Genom utbildningssamverkan och satellitortssamarbeten kan vi skapa lokala utbildningsmöjligheter och ett studiesocialt sammanhang för den studerande. Det är ett bättre alternativ till "egna" distansstudier eftersom det i högre grad ökar genomströmning.

Satellitortssamarbeten inom Vux lärcentrum kan sänka tröskeln till högre utbildning. Det kan få fler individer, oavsett bakgrund och livssituation, att se det som en möjlighet att gå vidare i utbildningssystemet. Det medför inte bara att vi lokalt får bättre förutsättningar att hantera omställning på arbetsmarknaden, det blir också en bidragande faktor till att motverka social snedrekrytering och även könssegregering i utbildnings- och yrkesval.

1.2 Syfte

Bidra till den kompetensförsörjningen på Gotland som står inför stora framtida kompetensförsörjningsutmaningar, både inom offentlig- och privat sektor.

Utveckla Vuxenutbildningens Lärcentrum med fler satellitortssamarbeten för att stärka tillgången till eftergymnasial utbildning lokalt på Gotland.

Öka kunskapen hos gotländska arbetsgivare om olika utbildningsalternativ och möjligheterna att nyttja Lärcentrum för fortbildning och utbildning.

Få fler individer oavsett bakgrund att genomgå eftergymnasial utbildning och därmed bidra till att öka utbildningsnivån på Gotland.

Stötta individer att klara sin utbildning, oavsett om det är utbildning på distans eller på plats och oavsett nivå.

Kompetenshöjande insatser för redan högskoleutbildade som behöver komplettera alternativt yrkesväxla.

1.3 Effektmål

Självförsörjningsgraden på eftergymnasial kompetens ökar på Gotland genom att fler får tillgång till utbildning på hemmaplan.

Gotland blir en mer attraktiv plats att leva och verka på vilket gynnar såväl in- som utflyttning.

Starkare företag som står sig väl i kompetens och konkurrensförmåga.

1.4 Projekt mål

Att utveckla en struktur där lokala kompetensförsörjningsbehov tydliggörs och behov av utbildning utreds.

Att genom utbildningssamverkan och satellitortssamarbeten kunna möta eftergymnasiala utbildningsbehov.

Att kunna möta yrkesverksammas, inte minst akademikers behov av kompetensutveckling.

Att pedagogiskt stödja individer i eftergymnasiala studier för att säkerställa genomströmning.

Att öka kapaciteten vid tentamensservice.

Att identifiera vilka behov av investeringar som behövs på kort- och lång sikt.

Att öka kunskapen hos arbetsgivare gällande utbildningssystemets möjligheter.

1.5 Projekttid

Projektstart: 2025-01-02

Projektet avslutas: 2025-12-31

2. Styrning och ledning

2.1 Projektägare

Hanna Sällström-Jonasson, avdelningschef Vuxenutbildningen.

2.2 Projektledare

Anna Björk samordnare lärcentrum

2.3 Projektstyrgrupp

Hanna Sällström Jonasson, avdelningschef

Jörgen Benzler, samordnare yrkeshögskola

Jesper Tammilehto, administrativ chef

2.4 Intressenter

Viktiga aktörer (interna och externa) för projektets genomförande, implementering och nyttorealiserings. På såväl individ-, grupp- som organisationsnivå.

Internt

- Samordnare
- Studie och yrkesvägledare.
- Region Gotland som arbetsgivare

Externt:

- Offentliga och privata arbetsgivare.
- Individer som vill studera eller redan studerar på eftergymnasial nivå.
- Utbildningsanordnare och lärosäten.

2.5 Besluts punkter

Styrgruppen fattar ett antal centrala beslut under projektets gång. Antalet besluts punkter varierar beroende framför allt på projektets komplexitet. Obligatoriska punkter är beslut om:

- Godkänna projektdirektiv (BP1)
- Godkänna projektplan (BP2)
- Godkänna slutrapport (BP4)
- Beslut om att avsluta projektet (BP5).

3. Beskrivning och avgränsning

3.1 Projektbeskrivning

Att utveckla en struktur där lokala kompetensförsörjningsbehov tydliggörs och behov av utbildning utreds

De regionala kompetensbehovsanalyserna visar att Gotland är i stort behov av ett flertal kompetenser som kräver tillgång till eftergymnasial utbildning/fortbildning. Det finns inom Vux lärcentrum en grundläggande infrastruktur som skulle kunna ”skala upp” för att i högre grad möta upp det lokala utbildnings och fortbildningsbehovet. Vi vill med projektet få tydliggjort vilken roll Vux lärcentrum skall ha i detta.

Det behöver utvecklas strukturer och rutiner kring hur Vux lärcentrum får kunskaper om kring vilka utbildningar vi ska söka samarbeten. Det kräver att Vux lärcentrum synliggörs som en självklar samarbetspartner i kompetensförsörjningsfrågor även utanför de regionala sammanhangen. En del av genomförandet blir därför att undersöka i vilka forum som Vux lärcentrum behöver vara representerade

Projektledare tillika samordnare lärcentrum och samordnare yrkeshögskola kommer gemensamt arbeta för att utveckla en tydlig struktur och arbetssätt för att framgent ha ett bra underlag för vilka satellitortssamarbeten som behöver prioriteras.

Kompetensförsörjningsstrategi på avdelningen Hållbar tillväxt kommer vara en viktig samarbetspartner i detta arbete. Projektet Kompetenskvittot kommer att vara ett viktigt och relevantt samarbetsprojekt där Samordnare yrkeshögskola är projektledare.

Att genom utbildningssamverkan och satellitortssamarbeten kunna möta eftergymnasiala utbildningsbehov

Processen med att få till utbildningssamverkan med utbildningsanordnare varierar, beroende på faktorer som ligger utanför Vux lärcentrums kontroll. Generellt kan sägas att

det i tid kan ta mellan 6 månader och 3 år och det finns inga nationella riktlinjer eller rutiner för hur satellitortssamarbeten ska gå till. Det medför att man som lärcentrum behöver ha mycket god framhållning. Dessutom ställs det stora krav på flexibilitet och anpassning till lärosätenas/utbildningsanordnares krav. Vissa lärosäten ställer mer detaljrika krav gällande lokaler, teknik och studiemiljö medan andra i stort endast kräver tillgång till tentamensservice. Vissa utbildningsanordnare ställer också krav på ett mycket nära samarbete med arbetsgivare.

Att kunna möta yrkesverksamma, inte minst akademikers behov av kompetensutveckling

Många av dagens yrkesverksamma är och förutspås vara i behov av kontinuerlig kompetensutveckling dels på gymnasial nivå men även på eftergymnasial nivå. Projektet har för avsikt att undersöka hur behoven ser ut nu och framåt.

Att pedagogiskt stödja individer i eftergymnasiala studier för att säkerställa genomströmning

Inom Vuxenutbildningen finns idag ett väl utbyggt pedagogiskt stöd. Det är dock koncentrerat till elever som studerar antingen på grund eller gymnasienivå. Studerar man på högskola/universitet eller yrkeshögskola förväntas man vända sig till ansvarigt lärosäte för att få tillgång till pedagogiskt eller annat stöd vid uppkomna problem. Det vet alla som arbetar med lärandeprocesser att det inte är alldeles ovanligt att problem kan uppstå. Det kan handla om det akademiska skrivandet, osäkerhet eller annat som påverkar lärandet negativt. I de fall då det är längesedan man studerat eller är helt ny i den här formen av studier kan det bli av särskild vikt med tillgång till en coachande/handledande funktion.

Att öka kapaciteten vid tentamensservice

Från lärosätenas sida spås att utvecklingen av AI förmodligen kommer att innebära en ökning av ”övervakade” tentamina. Det gör att det tentamensservice som idag finns inom Lärcentrum rimligtvis kommer behöva öka sin kapacitet att hantera och administrera fler tentamina. Förutom detta avser projektet att följa hur nuvarande satellitortsutbildningar påverkar tentamensservice.

Att identifiera vilka behov av investeringar som behövs på kort- och lång sikt

Investeringar som kommer att behövas framgent antas vara framför allt inom digital teknik i de klassrum/grupprum som kommer behövas i framtiden. Förstärkning av datorer som används vid tentamen kommer det även finnas ett behov av. Det finns även anledning att se över säkerhetsaspekter då lokalerna kan behöva tillgängliggöras på andra tider än verksamhetens ordinarie öppettider.

Att öka kunskapen hos arbetsgivare gällande utbildningssystemets möjligheter

Tillsammans med projektet Kompetenskvittot sprida kunskap om utbildningssystemets möjligheter (konferens, möten, nyhetsbrev med mera).

3.2 Kopplingar till andra projekt och avgränsningar

Det finns en koppling till ett pågående Tillväxtverksfinansierat projekt med 1:1 medel från Region Gotland. Projektet Kompetenskvittot, som ägs av Vuxenutbildningen i samarbete med avdelningen för Hållbar tillväxt, Region Gotland och Tillväxt Gotland. Projektet handlar främst om att stärka validering inom utbildning för vuxna. I projektet träffar projektgruppen arbetsgivare och samtalar brett kring kompetensfrågor och utbildningar. Ett av målen där är att öka kunskapen hos arbetsgivare om vilka möjligheter som finns inom vuxenutbildningens alla olika utbildningsformer. Det kommer troligen att öka förväntningarna på Lärcentrum från arbetsgivare.

I projektansökan ”Utveckla vux lärcentrum” har avdelningen valt att inte söka finansiering för samordnare yrkeshögskola på grund av att Vuxenutbildningen redan har projektfinansiering under 2025 via Tillväxtverket.

4. Ekonomi

4.1 Projektbudget

Projektägaren anger hur detaljerat kostnader ska redovisas. Externa kostnader - samt intern tid som interndebiteras - ska alltid budgeteras. Kostnader i form av intern arbetstid kan redovisas, men det är inget krav i modellen.

Budgetpost/aktivitet	Summa
Samordnare (inkl. projektledare) högre utbildning	750 000
Koordinator/pedagogisk resurs	650 000
Övrigt: administration, tentamensservice, vaktmästeri, IT etc.	300 000
Summa	1 700 000

4.2 Kodsträng

Ansvar	Organisation	Konto	Verksamhet	Aktivitet
7150	4630110	391000	4754	

Objekt	Projekt	Komponent		
	44623			

5. Rapportering och resultatöverlämning

5.1 Åtterrapporering

5.2 Överlämning av resultat

Överlämnande av resultat i samband med slutrapport. Därefter följs resultat upp i det systematiska kvalitetshjulet.

6. Underskrift

2024 09 23
Hanna Sällström Jonasson, avdelningschef
Vuxenutbildningen

Datum, namn, befattning